

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนกระทุง
อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

คำนำ

ครุภูมิปัญญาไทยหรือที่ยกย่องกันว่าปราชญ์ชาวบ้าน มีความหลากหลายตามความถนัด และการปฏิบัติของแต่ละคน ซึ่งมีองค์ความรู้ที่มีการหล่อหลอม ซึมซับ บ่มเพาะ คั้นคว่ำ ทดลองโดยใช้วิถีชีวิตของตนเองเป็นห้องทดลองขนาดใหญ่ เพื่อทดสอบความถูกผิดแล้วคิดสรรกลั่นกรองสิ่งที่มีคุณค่าแก่ชีวิต แก่แผ่นดิน ถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้สืบสานทั้งที่เป็นมรดกและทั้งที่เป็นสมบัติทางปัญญา ดังนั้นประสบการณ์ความคิดและวิถีการดำรงชีวิตของครุภูมิปัญญาไทยแต่ละท่านล้วนเป็นทุนทรัพย์ทางปัญญาที่สำคัญของแผ่นดิน

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนกระทุง ได้เล็งเห็นความสำคัญของปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเป็นการยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีความรู้ความสามารถ และได้เผยแพร่เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

สำนักงานปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองนกระทุง

ความหมายและขอบข่ายภูมิปัญญาไทย

ภูมิปัญญาไทย หมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้ เลือกรสร ประยุกต์ พัฒนาและถ่ายทอด สืบต่อกันมาเพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาชีวิตของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย ภูมิปัญญาไทย มีลักษณะเป็นองค์รวม และมีคุณค่าทางวัฒนธรรม เกิดขึ้นในวิถีชีวิตไทย ซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจเป็นที่มาขององค์ความรู้ที่งอกงามขึ้นใหม่ ที่จะช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินวิถีชีวิตของคนไทย ลักษณะองค์รวมของภูมิปัญญามีความเด่นชัดในหลายด้าน เช่น

๑. ด้านเกษตรกรรม ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณ์ต่างๆได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตรด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นต้น

๒. การบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรม อันเป็นขบวนการให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานยางพารา กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

๓. ด้านการแพทย์แผนไทย ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดแผนโบราณ การดูแลรักษา และสุขภาพแบบพื้นบ้าน เป็นต้น

๔. ด้านศิลปกรรม ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ

๕. ด้านโภชนาการ ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสภาวะการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออก ที่ได้รับความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากร

ครูภูมิปัญญา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้จัดทำนิยามความหมายของครูภูมิปัญญาและครูภูมิปัญญาไทยไว้ดังนี้

ครูภูมิปัญญา หมายถึง บุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านหนึ่งด้านใด เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน และได้รับการยกย่องให้เป็น “ครูภูมิปัญญาไทย” เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลคลองนกกระทุง

ข้อมูล ณ เดือน กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

๑๓	ชื่อ - สกุล	รายละเอียดด้านภูมิปัญญา	ที่อยู่	หมายเหตุ
๑	นายสุพช ศรีคำหู้	ด้านเกษตรกรรม ด้านหัตถกรรม	บ้านเลขที่ ๙ หมู่ ๑ ตำบลคลองนกกระทุง	
๒	นายกมล คำขาว	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๔๒ หมู่ ๑ ตำบลคลองนกกระทุง	
๓	นายอ้น พญานานนท์	ด้าน พิธีกรรม	บ้านเลขที่ ๙ หมู่ ๓ ตำบลคลองนกกระทุง	
๔	นางสาวอุบล ศรีพุ่มไช้	ด้านโภชนาการ ประมงอาหาร	บ้านเลขที่ ๑๑/๒ หมู่ ๔ ตำบลคลองนกกระทุง	
๕	นายชาติรี เพชรแอน	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ ๔ ตำบลคลองนกกระทุง	
๖	นายณรงค์ เจริญศิริ	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๖/๑ หมู่ ๔ ตำบลคลองนกกระทุง	
๗	นายสมพร ศรีแสงฉาย	ด้าน พิธีกรรม	บ้านเลขที่ ๓๕/๑ หมู่ ๕ ตำบลคลองนกกระทุง	
๘	นางณัฐพัชร์ อรุณพรรณ	ด้านหัตถกรรม	บ้านเลขที่ ๕๕ หมู่ ๕ ตำบลคลองนกกระทุง	
๙	นางนกน้อย ศรีนวลมาก	ด้านหัตถกรรม	บ้านเลขที่ ๒๖/๒ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๐	นายสายชล ศรีเอม	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๒๖/๒ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๑	นางสุภา สุทธิจินดา	ด้านโภชนาการ	บ้านเลขที่ ๙๘ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๒	นางอารมณ เรืองวอน	ด้านโภชนาการ	บ้านเลขที่ ๓๒/๔ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๓	นายพินิจ เพ็งสั้ม	ด้าน พิธีกรรม	บ้านเลขที่ ๗๒/๑ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๔	นายบุญช่วย ประภาณาวิน	ด้าน พิธีกรรม	บ้านเลขที่ ๒ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๕	นางอำพร ศรีแดงเกตุ	ด้านโภชนาการ	บ้านเลขที่ ๒๒/๑ หมู่ ๗ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๖	นางเพ็ญศรี ฉออ่อนชม	ด้านหัตถกรรม	บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ ๘ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๗	น.ส.โคกิตารัตน์ โตอาจ	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๑๔ หมู่ ๘ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๘	นางณอม พวงลำภู	ด้านโภชนาการ	บ้านเลขที่ ๘ หมู่ ๙ ตำบลคลองนกกระทุง	
๑๙	นายนิลทร ศรีพลทัศน์	ด้าน พิธีกรรม	บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ ๙ ตำบลคลองนกกระทุง	
๒๐	นางทองเจือ บุญสมปอง	ด้านโภชนาการ	บ้านเลขที่ ๘/๒ หมู่ ๙ ตำบลคลองนกกระทุง	
๒๑	นางอุบล ศรียี่ทอง	ด้านเกษตรกรรม	บ้านเลขที่ ๔ หมู่ ๙ ตำบลคลองนกกระทุง	